

ΔΙΑΒΑΣΗ ΠΕΖΟΤΗΤΑΣ

Ένα μικρό, κόκκινο ανθρωπάκι απέναντι μου, το οποίο ήταν τόσο οικείο και τόσο ξενό ταυτόχρονα, ανέκοψε απότομα τον γρήγορο βηματισμό μου. Ήμουν βιαστικός, όπως συνήθως, κι αυτό το ενοχλητικό πρόσκομμα μού προκάλεσε άγχος και εκνευρισμό. «Θα προλάβεις άραγε; Θα προλάβεις;», με ρωτούσε η καθημερινότητα, που είχε κολλήσει στο πετσί μου. Ο χρόνος, εν αντιθέσει μ' εμένα, έτρεχε ασταμάτητα, αδιαφορώντας και παραβιάζοντας τα φανάρια του Κ.Ο.Κ., κι εγώ, τηρώντας τις συμβάσεις, έπρεπε να τον προλαβαίνω. Αν και πήγαινα πεζή, όπως συνήθιζα, σήμερα λόγω αυξημένης θερμοκρασίας, θα προτιμούσα να βρίσκομαι σ' ένα αυτοκίνητο, κολλημένος στην κίνηση, να μην μπορώ να πάω πουθενά. Αυτό ήταν το όνειρο της σημερινής ημέρας.

Γύρω μου κι απέναντι μου, στριμώχονταν άνθρωποι σε πλήρη ετοιμότητα, λες και όταν θα άναβε το πράσινο θα επιδιόμασταν σε αγώνα δρόμου για το ποιος θα διασχίσει πρώτος τη διάβαση. Όλοι βιαζόμασταν, διότι άλλος ο ανθρώπινος και άλλος ο κοσμικός χρόνος. Ο ανθρώπινος είναι πάντα λίγος και βιαστικός, ενώ ο κοσμικός είναι αιώνιος και αργόσυρτος, τόσο ανεπαίσθητος που θα έλεγες ότι δεν υπάρχει καν. Όπως και να 'χει δεν ζούσαμε πάνω σε μια Γη, άλλα πάνω σ' ένα ρολόι. Τρέχαμε πανικόβλητοι πάνω στους δείκτες του.

Άρχισα να ξεσκονίζω τη γραβάτα μου. Δεν ήταν λερωμένη, άλλα για κάποιο λόγο αυτή η κίνηση με χαλάρωνε. Τότε το βλέμμα μου έπεσε σε μια τσίχλα που υπήρχε στο πεζοδρόμιο. Ήταν βρόμικη και μάλλον ροζ. Είχε γίνει ένα με το δάπεδο, απ' τις χιλιάδες, αδιάφορες πατημασιές που πέρασαν από πάνω της. Σταμάτησα να ξεσκονίζω τη γραβάτα μου και έφερα στο μυαλό μου την εικόνα ενός παιδιού να τη μασάει, κάνοντας τσιγλόφουσκες. Να τις φουσκώνει ήρεμα κι αργά. Να προλαβαίνει πάντα. Μια παιδική επιθυμία γεννήθηκε μέσα μου: θα ήθελα να ήμουν μέσα σε μια τεράστια τσιγλόφουσκα και να ταξίδευα όπου με παρέσερνε ο άνεμος, να μην είχα συγκεκριμένο προορισμό και κυρίως να έβλεπα όλο τον κόσμο κοκκινωπό, μέσα απ' τα λεπτά τοιχώματα της μασημένης πομφόλυγας.

Κοίταξα απέναντι μου. Ένα πλήθος αξεδιάλυτων ανθρώπων είχε συνωστιστεί κατά μήκος του πεζοδρομίου. Πίσω τους σταματούσαν συνεχώς κι άλλοι. Λίγο μετά είδα και τις ζωές τους να τους προφταίνουν τρέχοντας λαχανιασμένες. Πού πηγαίναμε όλοι εμείς τρέχοντας; Τι βιαζόμασταν να προλάβουμε; Τι το τόσο σημαντικό, για το οποίο άξιζε να αφήνουμε πίσω τις ζωές μας; Και, εν τέλει, τι θα μας μείνει να θυμόμαστε στο τέλος της ημέρας, έτσι κατάκοποι όπως θα είμαστε; Μια υπαρξιακή αγωνία είχε βρει χρόνο, μεταξύ «Σταμάτη» και «Γρηγόρη», να παρεισφρήσει στο σφιχτό χρονοδιάγραμμα της ζωής μου.

Άρχισα να πνίγομαι, ν' ασφυκτιώ, νιώθοντας μια θλίψη απώλειας ν' αναστενάζει μέσα μου. Δεν ήξερα πόσο πίσω είχε μείνει η δικιά μου ζωή. Κοίταξα ξανά τον κόσμο απέναντι μου κι είδα μια εικόνα του ανέκφραστη, παγωμένη και σιωπηλή. Σαν πλάνο σε παύση. Ξαφνικά αυτή η στασιμότητα με χαλάρωνε κι άρχισε να μου αρέσει. Ήταν ένα είδος μικρού διαλείμματος. Νεκρός χρόνος. Κι όμως σ'

αυτήν την άβυσχη στιγμή, κάτι ένιωσα να αναγεννιέται μέσα μου: εγώ. Ήμουν εγώ χωρίς να βιάζομαι.

Παρατηρώντας το πλήθος στο απέναντι φανάρι, μπόρεσα να διακρίνω κάποιους ανθρώπους. Είδα ένα μικρό παιδί, χαμογελαστό. Η χαρούμενη όψη του με γέμισε ανακούφιση. Τι σκεφτόταν που το έκανε ευτυχισμένο, αναρωτήθηκα. Τότε το είδα να σχηματίζει μια τεράστια τσιγλόφουσκα, στο μέγεθος της Γης, που γρήγορα έσκασε, κολλώντας στη μύτη του. Βλέποντάς το να την τραβάει περιπαικτικά και να τη βάζει ξανά στο στόμα του, κατάλαβα γιατί ήταν χαρούμενο: διότι δεν σκεφτόταν τίποτα. Επικεντρωνόταν απλώς στην επίτευξη της καλύτερης δυνατής τσιγλόφουσκας. Φτιάχνοντας το όχημά με το οποίο εισχωρούσε στις άλλες διαστάσεις, τις οποίες, όσοι παραμέναμε τρισδιάστατοι, δεν μπορούσαμε καν να δούμε.

Ήμουν σίγουρος πως όταν η γεύση της τσίχλας θα τελείωνε, θα την έφτυνε με επιδεικτική αναιδεια στα πεζοδρόμιά μας και θα διασκεδάζε, βλέποντάς να κολλάνε οι σόλες μας πάνω στην απομυζημένη της γλυκάδα. Καλά να πάθουμε.

Δίπλα στο χαρούμενο παιδί, υπήρχε κι άλλος άνθρωπος. Ήταν ένα νεαρό αγόρι. Είχε τη σχολική του τσάντα περασμένη στον ένα του ώμο και στα χέρια του κρατούσε ένα τετράδιο που το ξεφύλλιζε βιαστικά. Δεν μασούσε τσίχλα. Αγχωμένο και σκεπτικό όπως ήταν, σκυμμένο πάνω απ' το τετράδιο, έψαχνε εκείνη την άχρηστη πληροφορία που δεν θα μετουσιωνόταν ποτέ σε γνώση, αφού είχε αποκτηθεί στα όρθια και βεβιασμένα. Κι όμως, αυτό το αγόρι, ήταν πεπεισμένο ότι θα του ήταν χρήσιμη αυτή η πληροφορία, διότι θα έμπαινε στο επικείμενο διαγώνισμα. Θα την χρησιμοποιούσε εκεί για πρώτη και τελευταία φορά και μετά θα την ξεχνούσε για πάντα. Η γνώση ήταν δύναμη. Σύντομα θα ξεχνούσε και την πληροφορία και το βιβλίο που την περιείχε και το θρανίο που καθόταν και τον διπλανό του και τη σχολική αίθουσα και τα μαθητικά του χρόνια και όλα τα εκτός ύλης όνειρα. Αφού όλα αυτά θα του είναι άχρηστα, ανούσια και μακρινά στον κόσμο της ενήλικης ζωής, όπου όλοι αντιγράφουν απ' τον διπλανό τους. Τα λάθη.

Αυτό το παιδί ισορροπούσε επικίνδυνα πάνω στο κοφτερό μεταίχμιο δύο εποχών και ο φόβος του χάσματος αντανακλόταν ξεκάθαρα στο πρόσωπό του.

Δίπλα απ' το αγόρι υπήρχε κάτι, πρέπει να ήταν άνθρωπος. Δεν διακρινόταν καλά, αλλά παρατηρώντας πιο προσεκτικά είδα ότι ήταν ένας μεσήλικας άντρας, περίπου στην ηλικία μου, ίσως και λίγο μεγαλύτερος. Έτσι, απογυμνωμένος από ζωή όπως ήταν, δεν μπορούσες να καταλάβεις σίγουρα ότι πρόκειται για άνθρωπο, όμως εγώ κατάλαβα ότι πρόκειται για ανθρώπινη ύπαρξη επειδή μου έμοιαζε. Δεν εννοώ μόνο στη μορφή, αλλά και στον τρόπο που δεν ζούσε. Που δεν υπήρχε καν. Τον είχε κυριεύσει ο πανικός του τώρα και επαναλάμβανε συνεχώς μια τριάδα κινήσεων με την ίδια σειρά. Κοιτούσε πρώτα το φανάρι, μετά το ρολόι του και έπειτα πίσω του. Το φανάρι παρέμενε κόκκινο, ο χρόνος συνέχιζε να φεύγει και η ζωή του δεν είχε φανεί ακόμη να τον προφταίνει.

Ήταν εγκλωβισμένος σε μια κόκκινη στιγμή και δεν ήξερε τι να ευχηθεί. Να παραμείνει κόκκινο το φανάρι μήπως και τον προλάβει επιτέλους η ζωή του ή να ανάψει πράσινο και να προλάβει ο ίδιος τις δουλειές του; Ιδού η απορία! Ήμουν σίγουρος ότι αυτή η σκέψη τον τρομοκρατούσε σε κάθε τυχαίο, κόκκινο φανάρι της

ζωής του: «Που είναι η ζωή μου; Που χάθηκε πάλι; Σε ποια παρυφή ονείρου έχει σταθεί ξανά και ατενίζει; Άντε γιατί έχουμε και δουλειές, δεν υπάρχει χρόνος για ονειροπολήσεις!» Όπως επίσης, είμαι εξίσου σίγουρος, ότι σε κάθε πράσινο, έφευγε χωρίς να περιμένει τη ζωή του. Δεν προλάβαινε πλέον. Δεν προλάβαινε να ζήσει, ούτε καν στα βιαίως διακεκομμένα όνειρά του.

Ένας ηλικιωμένος κύριος, καμπουριασμένος και παραμορφωμένος, απ' το άγχος της ζωής του, στεκόταν στην άκρη του πλήθους, στηριζόμενος στο μαστούνι των αναμνήσεών του. Ποιος ξέρει τι μνήμες τον κρατούσαν όρθιο και τι εμπειρίες του λύγιζαν την πλάτη. Άραγε έζησε ποτέ πραγματικά; Διαισθάνθηκε ποτέ τη ζωή και την ψυχή του μέσα του. Δάκρυσε ποτέ στην ενσυναίσθηση του πόνου του διπλανού του. Πήρε ποτέ ρεπό; Αυτό αναρωτιόταν στο τέλος της ζωής του: αν έζησε ποτέ για να πεθάνει ή τον περισσότερο καιρό τον πέρασε νεκρός;

Πόσο σκεφτικός και θλιμμένος έμοιαζε στα μάτια μου. Φαντάστηκα τον εαυτό μου στη δική του θέση. Θα ήθελα τότε να νοσταλγώ τα όμορφα πράγματα που έζησα και όχι να θλίβομαι για όσα δεν μπόρεσα να ζήσω. Θα ήθελα οι αναμνήσεις μου να με κάνουν να γελάω κι όχι να κλαίω.

Πέρασα το βλέμμα μου γρήγορα απ' τους τέσσερις ανθρώπους ξανά και ήταν σαν να έβλεπα όλη τη ζωή μπροστά μου: την περασμένη και τη μελλούμενη. Πάνω που ήμουν έτοιμος να της δώσω κάποιο νόημα και να το βροντοφωνάξω, λύνοντας τη διαχρονική απορία όλων, άναψε το πράσινο και έπρεπε να συνεχίσω τον δρόμο μου. Μου επιτρεπόταν. Οι άνθρωποι γύρω μου άρχισαν να με σκουντάνε καθώς περνούσαν δίπλα μου βιαστικοί. Το πράσινο φεγγοβόλο ανθρωπάκι μού έκανε νόημα να βιαστώ. Το περιφρόνησα και κοίταξα πίσω μου. Δεν υπήρχε τίποτα. Απολύτως τίποτα, παρά μόνο ένα εκτυφλωτικό κενό.

Οι άνθρωποι, σκυθρωποί και με γρήγορο βήμα συνέχισαν να περνάνε απέναντι. Όσπου το κόκκινο ανθρωπάκι εμφανίστηκε ξανά. Λίγο αργότερα οι εξουθενωμένες ζωές τους, διασταυρώθηκαν στη μέση του δρόμου κοιτάχτηκαν με θλίψη και έπειτα συνέχισαν τις εξαντλητικές πορείες τους, ακολουθώντας αργοπορημένες τους βιαστικούς κατόχους τους. Εγώ στεκόμουν ακόμα στο ίδιο σημείο. Δεν πέρασα απέναντι. Έστριψα και γύρισα πίσω. Βαρέθηκα να τρέχω. Θα πήγαινα να βρω τη ζωή μου, μοιράζοντας το διάστημα της μεταξύ μας απόστασης.